

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1256

Vragen van het lid **Fritsma** (PVV) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat België meer EU-burgers uitzet* (ingezonden 13 januari 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 20 februari 2014). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 1097.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «België zet meer EU-burgers uit»?¹

Antwoord 1

Ja, dat bericht is mij bekend.

Vraag 2

Kunt u naar aanleiding van dit bericht aangeven van hoeveel EU-onderdanen in 2013 het verblijfsrecht is ingetrokken wegens het niet voldoen aan het inkomensvereiste of wegens openbare orde problemen? Hoeveel personen hiervan zijn aantoonbaar (gedwongen) uit Nederland vertrokken?

Antwoord 2

a. Beëindiging rechtmatig verblijf

In 2013 is van 650 EU-burgers het rechtmatig verblijf beëindigd.²

Uit de geautomatiseerde systemen van de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) blijkt dat van 360 EU-burgers het rechtmatig verblijf is beëindigd vanwege openbare orde feiten en vervolgens tot ongewenstverklaring is overgegaan.

De IND ontvangt meldingen over het verstrekken van bijstandsuitkeringen aan EU-burgers van Gemeentelijke Sociale Diensten (GSD). Die meldingen verlopen niet geautomatiseerd. Zodra de IND een melding over het verstrekken van een bijstandsuitkering van een GSD ontvangt, onderzoekt de IND of sprake is van een onredelijk beroep op de bijstand. Uit handmatige registratie van de IND hiervan blijkt dat in 2013 het verblijf van 60 EU-burgers is beëindigd wegens een onredelijk beroep op de bijstand.

¹ De Telegraaf, 10 januari 2014

² Bron: IND, afgerond op tientallen. Bij een afgeronde opsomming kan het voorkomen dat de (afgeronde) delen niet optellen tot de (afgeronde) som. De opsomming is in dat geval niet kloppend om zo dicht mogelijk bij de niet-afgeronde aantallen te blijven.

Belangrijk om hierbij te vermelden is dat conform de richtlijn vrij verkeer³, waar het gaat om werknemers, de ontvangen bijstand pas na zes maanden als onredelijk kan worden beschouwd. Dat komt doordat de status van werknemer tenminste zes maanden behouden blijft waardoor in die periode bijstand geen gevolgen heeft voor het verblijfsrecht.⁴ Voorts is in 2013 van 70 EU-burgers het rechtmatig verblijf beëindigd vanwege het veroorzaken van overlast en het niet voldoen aan een of meerdere voorwaarden voor verblijf van de richtlijn vrij verkeer. Van 170 EU-burgers is het rechtmatig verblijf beëindigd vanwege het niet voldoen aan een of meerdere voorwaarden voor verblijf van de richtlijn vrij verkeer.

b. Vertrek

In 2013 zijn 360 EU-burgers aantoonbaar uit Nederland vertrokken, 340 daarvan zijn gedwongen vertrokken.⁵ Dit zijn niet allemaal dezelfde EU-burgers van wie de IND in 2013 het rechtmatig verblijf heeft beëindigd. Dat komt doordat tussen de beslissing om het rechtmatig verblijf van een EU-burger te beëindigen en het onherroepelijk worden van die beslissing een tijdsverloop zit. Bovendien houden niet alle beslissingen stand in bezwaar en beroep. Pas na het onherroepelijk worden van de beslissing kan de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) het vertrekproces starten.

Vraag 3

Kunt u aangeven welke nationaliteiten de betreffende EU-onderdanen hebben en de gronden op basis waarvan het verblijfsrecht is ingetrokken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

De top vijf nationaliteiten van EU-burgers van wie het rechtmatig verblijf is beëindigd vanwege openbare orde feiten is als volgt: Roemenië, Polen, Spanje, Litouwen, Bulgarije.

De top vijf nationaliteiten van EU-burgers van wie het rechtmatig verblijf is beëindigd vanwege een onevenredig beroep op de bijstand is als volgt: Bulgarije Polen, Roemenië, Verenigd Koninkrijk, Portugal.

Vraag 4

Hoe verklaart u het gegeven dat België in 2012 van 2507 EU-burgers het verblijfsrecht heeft ingetrokken, terwijl dat in Nederland in slechts 590 zaken is gebeurd?

Antwoord 4

Doordat gegevens over het verlenen van bijstandsuitkeringen in België centraal worden bijgehouden en die gegevens, voorzover het EU-burgers betreft, geautomatiseerd aan de federale Dienst Vreemdelingenzaken worden verstrekt, heeft men in België een geautomatiseerd gegevensbestand van de EU-burgers die minstens drie maanden een bijstandsuitkering ontvangen. Zo kan de Dienst Vreemdelingenzaken bij de gehele populatie EU-burgers die minstens drie maanden een bijstandsuitkering ontvangen, nagaan of er sprake is van een onredelijk beroep op de bijstand. Dit leidt in de praktijk tot meer verblijfsbeëindigingen dan in Nederland.

Nederland kent een andere werkwijze. De IND ontvangt meldingen over het verstrekken van bijstandsuitkeringen aan EU-burgers afzonderlijk per GSD. Die meldingen verlopen niet geautomatiseerd. Zodra de IND een melding over het verstrekken van een bijstandsuitkering van een GSD ontvangt, onderzoekt de IND of sprake is van een onredelijk beroep op de bijstand. Of het verschil in aantallen verblijfsbeëindigingen van EU-burgers die een onredelijk beroep op de bijstand doen tussen België en Nederland valt te verklaren door de verschillende werkwijzen valt niet met zekerheid te zeggen.

³ Pb EU, L 229 van 29 juni 2004

⁴ De aantallen meldingen van bijstand door de GSD's inclusief de afhandelingen worden door de IND geregistreerd in het jaar waarin de GSD de melding bij de IND heeft gedaan. Het kan dus gebeuren dat een melding uit 2013 pas in 2014 wordt afgehandeld. Deze melding telt echter mee in de registratie over 2013. Hierdoor kan het aantal verblijfsbeëindigingen van EU-burgers vanwege een onredelijk beroep op de bijstand voor 2013 nog oplopen.

⁵ Bron: DT&V, afgerond op tientallen. Het betreft hier EU- en EER-burgers en Zwitserse burgers die naar een ander EU-land, EER-land of Zwitserland zijn vertrokken.

Met de Kamer ben ik overigens van mening dat zo veel mogelijk moet worden voorkomen dat EU-burgers een onredelijk beroep op het sociale bijstandstelsel doen. Daarom is de IND samen met de gemeenten Rotterdam en Vaals in oktober 2013 een pilot gestart waarbij voorafgaand aan een eventuele toekenning van een bijstandsaanvraag van een EU-burger, in specifieke gevallen eerst door de gemeente bij de IND wordt nagegaan of de bijstandsaanvraag gevolgen heeft voor het rechtmatig verblijf van de aanvrager. Met specifieke gevallen wordt bedoeld situaties waarin de gemeente eraan twijfelt of het verblijfsrecht van de bijstandsgerechtigde EU-burger in stand kan blijven nu er een beroep op de bijstand is gedaan. Deze werkwijze zal zo mogelijk dit jaar nog wettelijk worden verankerd en vervolgens landelijk worden toegepast.

Vraag 5

Bent u bereid om in navolging van België het aantal uitzettingen van EU-burgers ten opzichte van 2012 op korte termijn minimaal te verviervoudigen en bij iedere EU-onderdaan te bekijken of aan het inkomensvereiste en het openbare orde vereiste wordt voldaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Zoals de Minister van Veiligheid en Justitie in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Fritsma en Van Vliet van 26 februari 2013 reeds heeft aangegeven, is in 2012 gestart met een aangescherpt beleid ten aanzien van EU-burgers die niet voldoende middelen hebben, om te voorkomen dat zij een beroep doen op het sociale bijstandstelsel.⁶ Het gaat hierbij zowel om overlastgevende EU-burgers als om EU-burgers die een onredelijk beroep op de bijstand doen. Het aanpakken van EU-burgers die een onredelijk beroep op de bijstand doen, overlast veroorzaken of openbare orde feiten plegen, was en is een prioriteit van dit kabinet. De inspanningen ten aanzien van die groepen EU-burgers hebben geresulteerd in 650 verblijfsbeëindigingen in 2013 en, zoals ik bij antwoord twee heb aangegeven, kan dat aantal nog oplopen. Het huidige beleid werpt zijn vruchten af en wordt daarom voortgezet.

⁶ 2012–2013, Aangangsel der Handelingen 1447